

OPIOIDŲ TOLERANCIJA IR SKAUSMO KONTROLĖ INTENSIVIOJE TERAPIJOJE

Autoriai. Aira JUCAITYTĖ, VI kursas, Viktorija RAKOVSKAITĖ, VI kursas.

Vadovas. Lekt. Dainius TRYBĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Anestezio-
logijos ir reanimatologijos klinika, VUL SK Anestezio-
logijos, intensyvios terapijos
ir skausmo gydymo centras.

Tikslas. Pristatyti klinikinį atvejį, atskleidžiantį opioidų tolerancijos įtaką skausmo malšinimui intensyviosios terapijos skyriuje, apžvelgti su tema susijusią mokslinę literatūrą.

Metodika. Mokslinės literatūros apžvalga atlikta naudojant tarptautines duomenų bazes PubMed, Google Scholar. Analizuotas klinikinis atvejis, susijęs su opioidų tolerancijos įtaka skausmo kontrolei intensyvios terapijos skyriuje.

Atvejo aprašymas. 40 metų pacientė, turinti ilgalaikę priklausomybę opioidams (20 metų dalyvaujanti metadono palaikomosios terapijos programoje), hospitalizuota dėl infekcinio endokardito, komplikuoto kardiogeniniu šoku, sepsiu bei dauginiu organų disfunkcijos sindromu. Dėl infekcinio triburio vožtuvo endokardito esant didelio laipsnionesandarumui atlikta vožtuvo protezavimo operacija. Po operacijos pacientė 27 paras gydyta intensyvios terapijos skyriuje. Gydymo eiga komplikauta pneumonija, kvėpavimo ir inkstų funkcijos nepakankamumu, opioidų abstinencijos sindromu. Atsižvelgiant į esamą opioidų toleranciją, pooperaciniu laikotarpiu taikytas substitucinio morfino skyrimas, kurio paros dozė buvo palaipsniui didinama iki 480 mg/parą. Vėliau pradėtas laipsniškas dozės mažinimas, 26-ąją parą morfinas visiškai nutrauktas. Gydymo metu pacientė išliko sąmoninga, bendradarbiaujanti ir gerai toleravo dozės mažinimą. Dėl skausmo, abstinencijos simptomų be pagrindinio gydymo morfinu buvo paskirta adjuvantinė terapija: benzodiazepinai, klonidinas, melatoninas, kvetiapienas.

Rezultatai. Opioidų tolerancija – neuroadaptacinis atsakas, kai dėl ilgalaikio opioidų vartojimo organizmas tampa mažiau jautrus jų poveikiui, todėl veiksmingam skausmo malšinimui reikalingos didesnės dozės. Šis reiškinys ypač aktualus pacientams, dalyvaujantiems opioidų agonistų terapijoje, pavyzdžiui, metadono palaikomosios terapijos programoje. Literatūros duomenims, tokiems pacientams dažnai reikia žymiai didesnių opioidų dozių, siekiant tinkamos analgezijos. Nors metadonas yra veiksmingas priklausomybės gydymui, jis nepakankamas ūminiam skausmui malšinimui. Tokiais atvejais būtina papildoma stiprių opioidų terapija. Siekiant veiksmingos analgezijos, būtina individualizuoti skausmo malšinimo planą – tęsti palaikomąjį metadono vartojimą, papildomai skiriant stiprius opioidus didesnėmis dozėmis, juos derinti su adjuvantiniais medikamentais ir planuoti laipsnišką dozių mažinimą.

Išvados. Klinikinis atvejis atskleidžia sudėtingą opioidų tolerancijos valdymą pacientui su priklausomybe, esant ūmiai būklei. Individualizuotas požiūris, apimantis dideles opioidų dozes, laipsnišką jų mažinimą bei adjuvantinę terapiją, būtinas siekiant užtikrinti veiksmingą skausmo ir abstinencijos simptomų kontrolę.

Raktažodžiai. Opioidų tolerancija, metadonas, pooperacinis skausmas, intensyvioji terapija, priklausomybė.